

- переживання історії мистецтва для сучасної людини; знайомство з творчістю імпресіоністів та експресіоністів: виконання серії вправ з перетворення академічного зображення яблука у імпресіоністичне – відображення своїх емоцій у малюнку.

Застосування альтернативних художньо-педагогічних освітніх технологій, побудованих на активному використанні у навчально-виховному процесі педагогічного факультету різновидів мистецтва, дає змогу простежити важливість послідовного творчого розвитку і ґрунтовної творчо-спрямованої професійної підготовки сучасного учителя початкової школи. Результативна робота з впровадження зазначених альтернативних технологій у професійно-творчій діяльності вчителя початкової школи буде залежати від застосування нестандартних підходів до фахової підготовки спеціалістів початкової освіти та впровадження інноваційних освітніх технологій, спрямованих на особистісний розвиток і творчу самореалізацію кожної підростаючої особистості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воспитание к свободе. Педагогика Рудольфа Штейнера. Из опыта международного движения вальдорфских школ / Текст: Франц Карлгрен. М.: Изд-во Московского Центра вальдорфской педагогики, 1993. 270 с.
2. Галузяк В. М. Педагогіка : [навчальний посібник] / [Галузяк В. М. Сметанський М. І., Шахов В. І.] Вінниця : РВВ ВАТ. 2001. 200 с.
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. К. : Либідь, 1997. 366 с.
4. Кравець І. Л. Альтернатива як педагогічне поняття. Вісник Житомирського державного університету. Випуск 3 (75). Педагогічні науки. 2014. С. 190-194.
5. Milerski B. Pedagogika. Leksykon PWN / Boguslav Sliwerski, Boguslav Milerski. Warszawa : Wyd. Naukowe PWN, 2000. –284 s.
6. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Е. В. Белкіна, О. В. Калініченко, І. В. Руденко. Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. 256 с.
7. Освітні технології. Навчально-методичний посібник / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська. К.: А.С.К., 2001. 256 с.
8. Сметанський М. І. Сутнісні характеристики альтернативи як педагогічного поняття. Педагогіка і психологія. 2012. № 1. С. 22-29.

Ткачук Уляна Василівна
*студентка 1 курсу магістратури, педагогічного факультету,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янука»*

Науковий керівник:
Красовська Ольга Олександрівна,
*д.п.н., професор кафедри теорії та методик початкової освіти
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янука»*

ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Однією із особливостей сучасного інформаційного світу є процес входження людини у новий світ науки та культури. Стратегічними завданнями змісту освіти в Україні є побудова освітнього процесу таким чином, щоб реалізовувався інтегративний підхід, який базується на інтересах особистості, суспільства, держави та характеризується партнерською взаємодією між усіма учасниками освітнього процесу та поєднує усі структурні елементи, а саме: цілі, засоби та форми досягнення освітніх завдань.

У Державній національній програмі «Освіта» представлено такі завдання: відбір і структурування освітнього матеріалу на засадах диференціації та інтеграції, забезпечення альтернативних можливостей для здобуття освіти відповідно до індивідуальних потреб і здібностей; орієнтація на інтегровані курси, пошук нових підходів до структурування знань як засобу цілісного розуміння й пізнання світу.

Провідною ідеєю Концепції «Нова українська школа» є розвиток ключових компетентностей учнів. На сьогодні українська освіта повинна мати прикладний характер здобуття освіти, тобто знання, які дитина отримала у школі, повинні застосовуватися у повсякденному житті. Саме таку основу має інтегроване навчання.

Інтегроване навчання є основною формою організації навчання молодших школярів відповідного до нового Державного стандарту початкової освіти. Актуальність впровадження інтегрованого підходу до вивчення мистецької освітньої галузі у Новій українській школі зумовлена необхідністю переформатування традиційних підходів до навчання та формування в учнів цілісної картини світу, створення умов для формування дитини – здобувача освіти як цілісної всебічно розвиненої особистості.

Аналіз психолого-педагогічної літератури показав, що проблему інтегрованого підходу до навчання досліджували такі вчені як: О. Беляєв, Т. Браже, Л. Варзацька, М. Вашуленко, О. Гільзова, М. Іванчук, В. Ільченко, І. Козловська, М. Масол, В. Паламарчук, О. Савченко, Н. Сердюкова, О. Сухаревська, В. Фоменко та ін.

У галузі загальної мистецької освіти питання інтеграції досліджували вчені, які доводили доцільність інтегрованого навчання мистецтва на уроках та позаурочний час як засобів розвитку творчої особистості, а саме: О. Кабкова, Л. Савенкова, Г. Шевченко, Б. Юсов та ін.,

У посібнику «Нова українська школа: поради для вчителя» зазначено, що інтеграція (від лат. *integratio* – поєднання, відновлення) – це об'єднання в єдине ціле раніше розрізнених частин та елементів системи на основі їх взаємозалежності і взаємодоповнюваності [5].

Інтеграція в освіті оптимально відповідає й формуванню такої ключової компетентності, як уміння вчитись протягом життя – здатності до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових умінь і навичок, організації навчального

процесу (власного й колективного), зокрема через ефективне керування ресурсами й інформаційними потоками, уміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою освітньо-професійну траєкторію, оцінювати власні результати навчання.

Виділяють різні форми інтеграції, а саме: повне злиття навчального матеріалу в єдиному предметі, тобто інтеграція за змістом (тематичний підхід), інтеграція на рівні способів дій (навичок) (діяльнісний підхід) [4].

На сьогодні сучасний інтегрований урок значно відрізняється від звичайного, який здійснювався протягом багатьох років. Відмінністю між інтегрованим та традиційним уроком є те, що предметом вивчення на інтегрованому уроці виступають багатопланові об'єкти, інформація про сутність яких міститься в різних навчальних дисциплінах; своєрідна структура, методи і прийоми, які сприяють його організації і реалізації поставлених цілей.

Впроваджуючи інтеграцію в навчальний процес, необхідно дотримуватися певних умов, зокрема:

- враховувати спорідненість наук, відповідних інтегрованим навчальним предметам;
- збіг або близькість об'єкта вивчення;
- наявність загальних методів і теоретичних концепцій побудови [2].

Метою мистецької освітньої галузі є формування культурної та інших компетентностей, цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті, поваги до національної та світової мистецької спадщини [1].

Державний стандарт початкової освіти, де зазначено зміст освітніх галузей та очікувані результати, відкриває широкі можливості для реалізації різних авторських підходів щодо інтегрованого навчання мистецтва. Типові освітні програми для очаткової школи, які затвердженя МОН та розроблені під керівництвом О. Савченко та Р. Шияна у мистецькій освітній галузі за змістом та вимогами не відрізняються та структуровані за трьома освітніми лініями: художньо-творча діяльність, сприймання та інтерпретація мистецтва, комунікація через мистецтво.

Зміст загальної мистецької освіти повинно відображати художню картину світу та буди дидактично адаптованим відповідно до навчальних і виховних завдань. Інтегрований курс мистецької освітньої галузі передбачає виявлення певних дидактичних підстав для поєднання та перетворення предметно-диференційованого змісту в інтегративний.

Наша модель інтеграції передбачає виділення двох базових компонентів – «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво», які можуть поєднуватися в тематичний цикл та збагачуватися іншими видами мистецтв.

Важливою підставою для поєднання цих видів мистецтв став особливий статус у загальному видовому та міжвидовому колі художніх явищ сьогодення. Музичне та образотворче мистецтва існують у культурі як відокремлено, так і входять до складу більшості видів мистецтв. Тому в змісті курсу «Мистецтво» компоненти хореографія, театр, кіно трактуються як додаткові.

На основі опрацьованої нами наукової літератури можемо ствердити, що інтегроване навчання, за якого матеріал доповнюється та повторюється іншими напрямками, дає набагато кращий результат у порівнянні з традиційним вивченням дисциплін. Інтегрований підхід сприяє виробленню системи знань, розвиває здібності до їх переносу в інші галузі. Також перевагами інтегрованого навчання є те, що інтеграція поживляє навчальний процес; економить навчальний час; позбавляє молодших школярів від перевтоми.

Інтегрований підхід – не має бути самоціллю. В освітньому процесі це має бути збалансовано і педагогічно доцільно. Багаторічний досвід упровадження інтегрованого підходу в загальній мистецькій освіти засвідчив, що під час конструювання уроку мистецтва для розкриття, емоційного посилення певної світоглядної теми навколо домінантного виду мистецтва (зазвичай, це – музичне і образотворче мистецтво) «залучаються» твори інших видів мистецтва. Таким чином, на уроці певна тема, щонайперше розкривається завдяки мові одного (домінантного) виду мистецтва, а твори (або види діяльності) з інших видів доповнюють і збагачують загальне сприйняття [3].

Необхідною умовою реалізації завдань мистецької освітньої галузі є дотримання інтегративного підходу через узгодження програмового змісту і результатів навчання. Тому результати підсумкового оцінювання кожного учня мають бути інтегровані з урахуванням усіх видів діяльності на уроках з усіх видів мистецтва – пізнання та аналіз-інтерпретація творів мистецтва, практична діяльність в галузі мистецтва, виявлення естетичного ставлення (емоційного, оцінного, критичного), види комунікації через мистецтво [3].

Таким чином, інтеграція в загальній мистецькій освіті є відповіддю на запити сучасної культури постмодерного суспільства. Розробка й упровадження інтегрованих курсів з мистецтва ґрунтується на фундаменті філософсько-культурологічних, психологічних і дидактичних досліджень та з урахуванням гуманітарно-естетичної специфіки нового навчального предмета.

Отже, процес реформування сучасної системи освіти відбувається шляхом інтегрованого викладання навчальних предметів, навчальних тем і проблем та створення принципово нових навчальних програм, де освітній процес доцільно орієнтувати на розвивально-продуктивний підхід в напрямку розробки інтегрованих підручників, впровадження інтегрованих курсів, проведення інтегрованих уроків та використання системи інтегрованих навчальних завдань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт початкової освіти: офіц. видання: затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 лют. 2018 р. Київ, 2018. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-п>
2. Красовська О.О. Діагностика ціннісно-естетичного компонента професійної готовності майбутніх учителів початкової школи до навчання інтегрованих курсів «Я досліджую світ» і «Мистецтво» в умовах Нової української школи. *Acta Pedagogica Volynienses*, Вип. 3, 2021. С.83-91.

3. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1-2 класах на засадах компетентнісного підходу» / Л. М. Масол. Київ: Генеза, 2019. 208 с.
4. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу» / Т. Г. Гільберг, С. С. Тарнавська, Н. М. Павич. Київ: Генеза, 2020. 256 с.
5. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 207 с.

Ткачук Уляна Василівна
*студентка 1 курсу магістратури, педагогічного факультету,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Науковий керівник:
Красовська Ольга Олександрівна,
*д.п.н., професор кафедри теорії та методик початкової освіти
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА

На сьогодні головним завданням початкової ланки освіти є процес формування національної свідомості молодших школярів, шляхом розвитку патріотичних якостей особистості та виховання почуття любові до Батьківщини.

Про це свідчать такі нормативні державні документи: «Освіта» («Україна ХХІ століття»), «Діти України», Закони України «Про освіту», «Про загально середню освіту», Національна доктрина розвитку освіти України, Накази Міністерства освіти та науки.

Державою визначені головні завдання національного виховання:

- формування національної свідомості, любові до рідної землі, свого народу, бажання працювати задля держави, готовність її захищати;
- забезпечення духовної єдності поколінь, виховання поваги до батьків, жінки-матері, культури та історії свого народу;
- формування високої мовної культури, оволодіння українською мовою;
- прищеплення шанобливого ставлення до культури, звичаїв, традицій українців та представників інших націй, які живуть в Україні;
- виховання духовної культури особистості, створення умов для вибору нею своєї світоглядницької позиції;